

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

XXXI. Ioannes Trit. Abbas Span. Rogerio Sycambro S.

urn:nbn:de:0128-1-17336

quasi non sentientes cum naui ducuntur ad terminum quo fuerat nauigandum: ita & nos ò philiberte, siue vigilantes siue dormientes, siue iacentes siue ambulantes, siue denique volentes, per momenta temporu singula quotidie ad finem ducimur nõ cogitantes. Spes nobis pollicemur inanes & deceptione plenas, cū viuere in annos plurimos, necessario tamen aliquando morituri, cogitamus. Quid enim si multo vixerimus tēpore, necessario tamen aliquando moriemur? Inter eum qui triginta vixerit annos, & illum qui centum, postquam idē finis viuendi aduenerit irrefragabilis mortis, dic mihi ò Philobie, cuius meliorem credis esse conditionem? Ambo nati fuerunt ambo vixerunt, licet non paribus annis, ambo mortui sunt. An non legisti senarium Menandri dicentis:

ὅτι ὁ φιλοῦ βίος δὲ οὐκ ἔστιν ἡλικία.

Quem enim diligit Deus, moritur iuuenis.

Mors hominum salix (Boetius ait) que se nec dulcibus annis

Inferit, & mastris sepe vocata venit.

Duo sunt quæ mortē in senibus frequenter reddunt excessū iuuenum infeliciorem.

*Duo sunt
qua mortē
in senibus
faciunt acerrimam.*

Alterum est q̄ moriens senex grauiore peccatorum onere proficiscitur: iuuenis vero tātō minus peccare potuit, quātō breuiori tempore vixit. Nam, vt Seneca dicit, inquietam nobis vitam facimus metu mortis, & tanta est hominum dementia, vt quodam timore mortis cogantur ad mortē. Nihil ergo refert quo tempore moriamur, sed summo opere curandum est, vt bene mori contingat. Bene autem moriemur si bene vixerimus, non secundū carnem ambulantes, sed secundum spiritum. Dicit enim sanctus Apostolus: *Πνεύματι περιπατῶμεν, καὶ ἐπιθυμίας σαρκὸς οὐ μή τῶκεται ἡμῶν.* Spiritu ambulemus, & desideria carnis non persequemur. Quocirca deseramus omnia quæ in mundo sunt, nihil plulquam ad sustentationē corporis necessarium est, & hoc ipsum vix extremum quærētes, vt liberi & expediti finem nostrū quotidie imminentem expectare valeamus. Tacitis enim senescimus annis, & nobis etiā crescentibus vita paulatim decrescit. Infantiam amifimus, deinde pueritiā, deinde perit et̄ adolescentia. Iuuentus quoq; velociter transiit, & quicquid tran sit vitæ nostræ temporum perit, nec reuocari pot̄. Quod reliquū est temporis, nec vlla certitudo est, nec subsistendi momentum, quin & hunc ipsum quē agimus diem cum morte diuidimus. Ad quid ergo homines, cū se nõ ignorent esse mortales, tātōpere colligendis perituris diuitis incubunt, quas morientes auferre secū non posse sciunt? Natura paucis pot̄ esse contenta, quia mediū diligēs horret extrema, sicut pulchre prudenterq; in carmine grac̄ Pallades dixit:

ἢ μέσους ὀφείλοισιν, ἢ τῶν ἄκρων ἀπὸ τῶν ἄκρων.

Mediocritas enim optimum quid, quoniam summa quidem apta sunt pericula inducere, extrema vero contumeliam habent.

Eruamus ergo mentes nostras à cunctis mundi cupiditatibus, & deseramus viam perditionis & fraudis, vt quanto iam annis in senectutem vergentibus appropinquare cernimus illum diem, quo sit necessario ex hac vita migrandū, cogitamus q̄ puri discedamus, q̄ innocentes ad iudicium veniamus. Nec imitemur illos qui scelerib⁹ assueti, iam deficiētib⁹ corporis viribus, cum se hinc breui transiuros recordari debuissent, grauioribus se peccatis immergunt, vt qui in iuuentute fuerant lasciuī, senes iam non immerito dicantur furiosi. Excutiat à se omnem colligationē mundi, carnis & diaboli vnusquisq; dum sibi licet, dum adest facultas, seq; ad Deum tota mente conuertat, vt illum diem securus valeat expectare, in quo vitam exuer præsentem, & aliam assumet. Ante senectutem curet vt bene viuat: In senectute vt bene moriatur. Vale semper de sine sollicitus. Ex Colonia 31. die Iulii mensis. Anno 1505.

XXXI.

IOANNES TRIT. ABBAS SPAN. ROGERIO
Sycambro S.

SCIAS velim Rogeri charissime, Serenissimū principē Ioachim Brandenburgensium Marchionē precibus obtinuisse à Clarissimo principe nostro Philippo Comite Palatino, me cōsentiente, vt eum sequar in Marchiā aliquanto ibidē tēpore mansurus. Ab annis enim quatuor desiderū nostri habens, creberrimis me literis & nuntiis sollicitauit, cupiēs me in suo regno secum aliquandiu habere. Princeps namque iuuenis est, annum ætatis ægens vicissimum secundū, literis competenter institutus, ingenio multum valens, & qui maximum ad studiū literarum habeat affectum. Hactenus autem fieri commode non potuit, vt me tanto absentarem tempore à monasterio meo, sed nunc æmulorum inuidia causam dedit, qua me non minus hilariter q̄ libenter absentare quantūlibet possum ire in

Trithe...

Opera
Historia

um quo fuerat nauigandū & tunc
es siue ambulantes, siue denique volu-
m ducimur nō cogitantes. Spes nobis
in annos plurimos, necessario carere
viximus tēpore, nunquid prospera
os, & illum qui centum, postquam
hi d Philobie, cuius meliorem crederet
nt, licet non paribus annis, ambo me-

ec dulcibus annis

eddunt excessu iuuenum infideliter
n onere proficiscitur: iuuenis vero
it. Nam, vt Seneca dicit, inquietum
um dementia, vt quodam timore me-
ore moriamur, sed summo per carere
riemur si bene vixerimus, non secūdi
e enim sanctus Apollolus: *moderari
ulemus, & desideria carnis non persequi.*
nihil pluiquam ad sustentationē corp-
erētis, vt liberi & expediri finem nobis
is enim senescimus annis, & nobiscū
nissimus, deinde pueritiā, deinde peritiā
& quicquid transit vitæ nostræ tempo-
temporis, nec vlla certitudo est, nec ali-
us diem cum morte diuidimus. Ad op-
opere colligendis peritūris diuina mē-
nt? Natura pauis pot esse comitā
enterq; in carmine græc? Palladius

quidem apta sunt pericula inuicem, p-
s nostras à cunctis mundi cupiditatibus
o iam annis in se neceurem vegetibus
ffario ex hac vita migrandi, cogitamus
amus. Nec imitemur illos qui sedes
hinc breui transituros recordari debent
iuentute fuerant lasciuī, senes iam non
colligationē mundi, carnis & diaboli
d Deum tota mente conseruat, vt illi
t præsentem, & aliam assumet. Atque
moriatur. Vale semper de fructibus

SPAN. ROGERIO

principe Ioachim Brandenburgensi
principe nostro Philippo Comite
quanto ibidē tēpore manserunt. Anno
s me literis & nuntiis solliciti. Nos
os namque iuuenis est, an numerus
stitutus, ingenio multum vales. Quæ
a tenus autem fieri commode non po-
terio meo, sed nunc amicum inuicem
ibenter abentare quamlibet possim
icra

- ire in Marchiam consensit, maxime quod id ipsum mihi non solum consensit, sed etiā con-
sultuit memoratus serenissimus princeps meus Palatinus. Interea fratres mei forsitan ex-
perientur, quid eis conferat absentia nostra vtilitatis, quorum in patrem charitas nimium
tepuerit, dum resistere nobis absentibus temeritati amulorum potuisset & contempfit.
Quarta die mensis Augusti Coloniā exiimus, & in vigilia sancti Laurētij martyris Neo-
metim post vespēras intrāuimus. Marchio autem princeps, assignatis nobis pro viatico
sumptibus & seruitoribus tribus ipsa penultima die mensis Iulij Coloniā cum suis exi-
uit, iter agens per Westphaliā & Saxoniam ad regionem suā. Lymphurgensem Abba-
tem in Colonia dimisimus, & fratrem nostrum magistrum Iacobum Trithemium cum
10 eo, quem volebamus potius nobiscum ducere in Marchiam, nisi preces abbatis obtulisset.
In causis suis contra aduersarium suum Comitem de Lyningen, cuius ministri cœ-
nobium Lymphurgense vt scis ignibus incenderunt, commissarium à regia maiestate ob-
tinuit Iacobum Archiepiscopum Moguntinum, qui partium allegationibus auditis, testi-
busque si qui fuerint producti examinatis inter eos non iure sed amice tentabit concor-
diam. Et si quidem res concordare potuerit, bene res acta est, sin vero nequiterit, quod ego
magis credo, totum ad regem negotiorum cum actis remittet. Impius ille tyrannus Deo
& hominibus odibilis Comes, nomine & memoria indignus, consciū se incendij fauif-
simi negat, sed mētur plane, quoniam apertis conuincetur testimonijs. Subterfugia que-
rit homo diaboli plenus, & ad græcas videtur suspirare Calendas. O malum caput inter fi-
20 lios diaboli, similor patri, empestes sacrilege, putas ne Deū te vindictam euadere posse?
Autoritate propria monasterium cum in signi ecclesia incendi fecisti, ex odio & vindicta,
propterea Canonis incidisti pœnam quæ ponitur xxiii. quæstione viii. cap. Pessimam, &
membrum es patris tui diaboli merito puniendus, vt xli. quæstione ii. Cum deuotissi-
mam, & cap. sequenti. Non ignorat omnipotens Deus horrendum scelus tuum, propterea
quia breui tempore dissimulat: nec ideo iram iusti iudicis effugies, quod non subito meri-
tas dedisti pœnas. Lente quidem vindicat diuina potestas, sed moram atrocitate suppli-
cij compensabit. Sed abeat in malam horam homo nullius hominis memoria dignus. Tu
autem Rogeri Neometim ad nos venias oramus quamprimum, multa nobis tecum sunt
necessario conferenda, priusquam in Marchiam pergamus. Manebimus autem hic die-
30 bus aliquot pro certis negotijs nostris, quibus expeditis mox ituri sumus. Priori tuo scripsi-
mus, rogantes, vt venire ad nos tibi concedat, quod, sicuti confidimus, non denegabit. Va-
le ex Neometi 12. die Augusti anno 1505.

XXXII.

IOAN. TRIT. OPT. DILECTISSIMO QVE FRATRI IOAN.
ni Natio salutem.

- CONDOLEMVS infirmitatibus tuis amantissime frater ex toto corde, & plusquā vel
dicere possumus, vel literis demandare, compatimur, omnipotentis misericordiam
40 humiliter deprecantes, quatenus suæ pietatis viscera super te elementer effundere digne-
tur, præstetq; tibi in omnibus aduersitatibus tuis pro sui amore patientiam, & internæ suæ
dulcedinis sempiternā cōsolationem. Hortaris nos ac supplici deuotione petis, vt ad mo-
nasterium nostrum redeamus, futurum nō dubitans q̄ breuissime omnes aduersarios in
gratiā nobiscum reuersuros, quippe qui non parū doleant hunc se temeritatis ludū incho-
asse, optareq; omnes reditum nostrum cū desiderio magno. Eadem quæ scribis ab alijs au-
diuimus, nec vera dubitamus, redire autē ad monasteriū hac vice nō possumus. Ituri sumus
in Marchiā Brandenburgensem, & ibidē aliquanto tēpore mansuri, in q̄ peregrinationem
serenissimus princeps Comes Palatinus, postulante Marchione Ioachim, nō solum cōsen-
sum nobis præbuit, sed et vt iremus consilium dedit. Interea videri dabitur, quid Cynono-
50 ti moliantur in nos, & quantum sacræ faueat religioni, qui inuidia & malignitate armati,
me odio principis Palatini absq; causa sunt persecuti. Omnis in me conspirationis amu-
lorū Prior meus fuit cōscius, & quid eū mouerit nō ignoramus. Credit enim, si nos contu-
melijs prouocati monasterio cederemus, se nobis in Abbatia successurū. Et reuera vtrun-
que fieri pot, vt & nos cedamus in breui, & ipse nobis succedat. Hoc enim sumus certissima
reuelatione dudum præmoniti, quod in Abbatia Spanhemensi non manebimus vsque
ad mortem, quamuis cedendi tempus adhuc ignoremus. Successorem vero nobis necdū
habemus designatum, licet ingessurum se Priorem verissimiliter possumus suspicari. Sed
fiat voluntas Domini Iesu, quæ nunq̄ potest esse iniusta, etiam si nostris cogitationibus,
R r